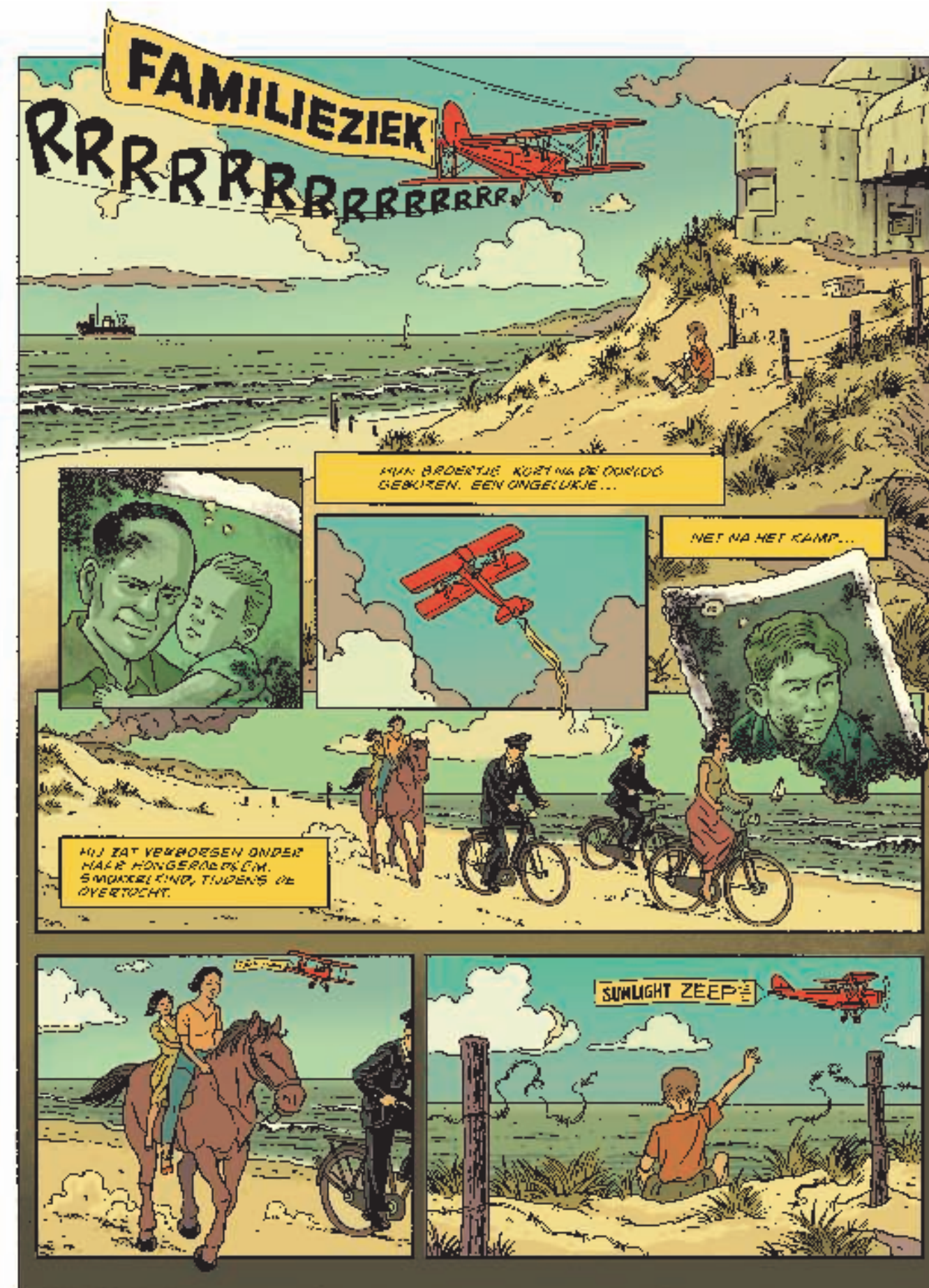
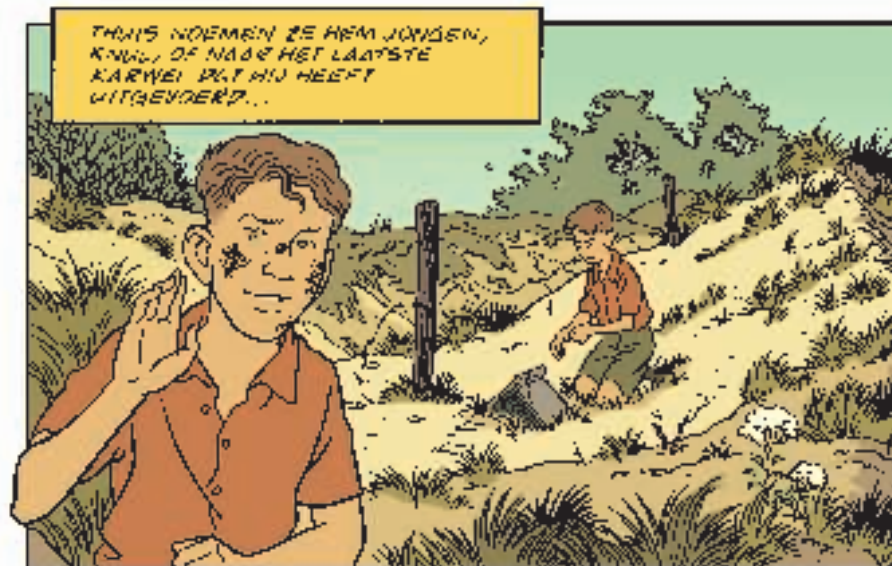

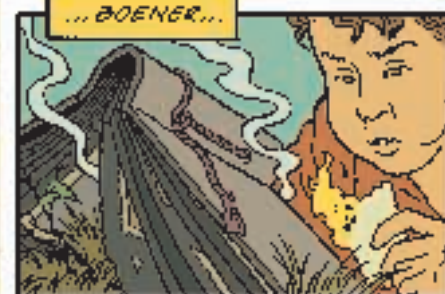

THUIS NOEMEN ZE HEM JONGEN,
KNUL, OF NAAR HET LAATSTE
KARWEI DAT HIJ HEEFT
WITGEVOERD...

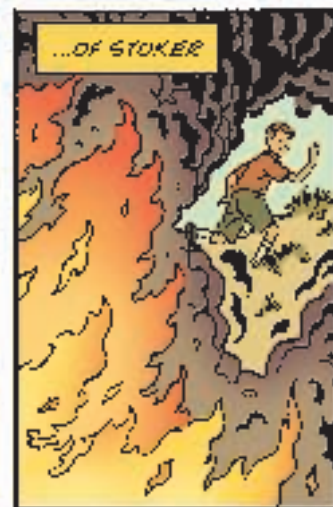
...BOENER...

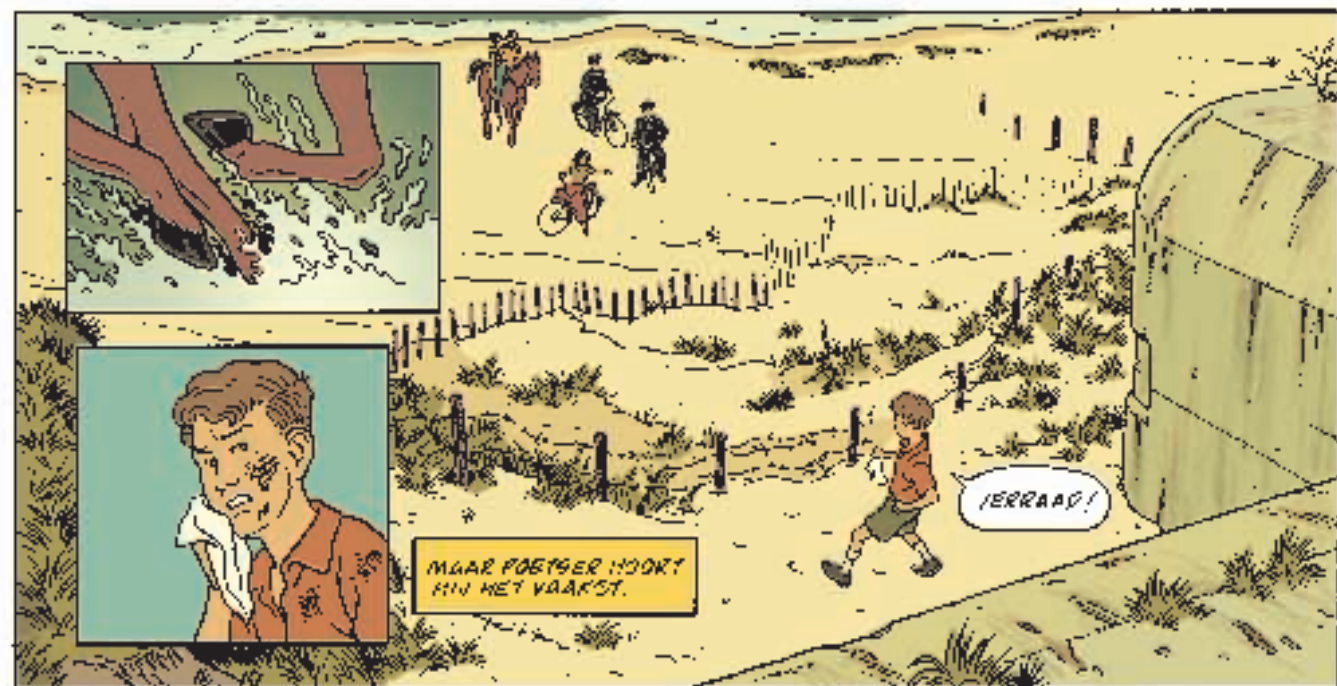
...VEGER...

...STOFFEE...

...OF STOKER

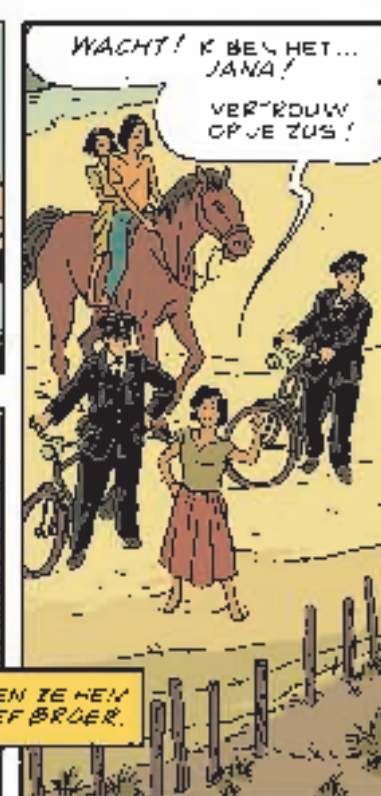
IERRAAD!

MAAR POETGER HOORT
HIJ HET VAAKST.

EN SOMS, ALS DE MEISJES VRIJ
GEVIG ZIJN...

DAAR!

WACHT! K BEN HET...
JANA!
VERTROUW
OP JE ZUS!

...NDEKEN ZE HEM
HEEL LIEF BROER.

...NOOIT BIJ ZIJN
ECHTE NAAM, DIE
HERINNERT AAN
EEN ANDER DIE HEM
IS VOORGEGAAN...

DAAROM HEAT HIJ
ZIJN EIGEN NAAM...

HET
LIEGST
HEEFT
HIJ
ELKE
DAG
EEN
ANDERE.

JONGEN, COM TOCH NAAR
BUITEN... HET IS GOED ..

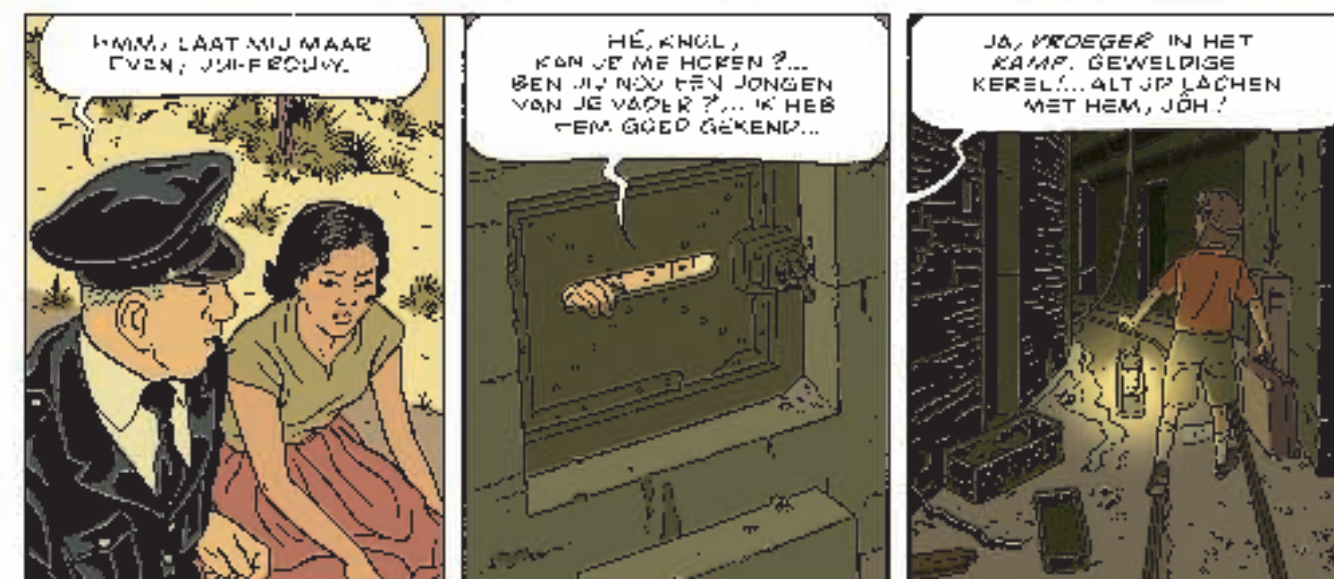
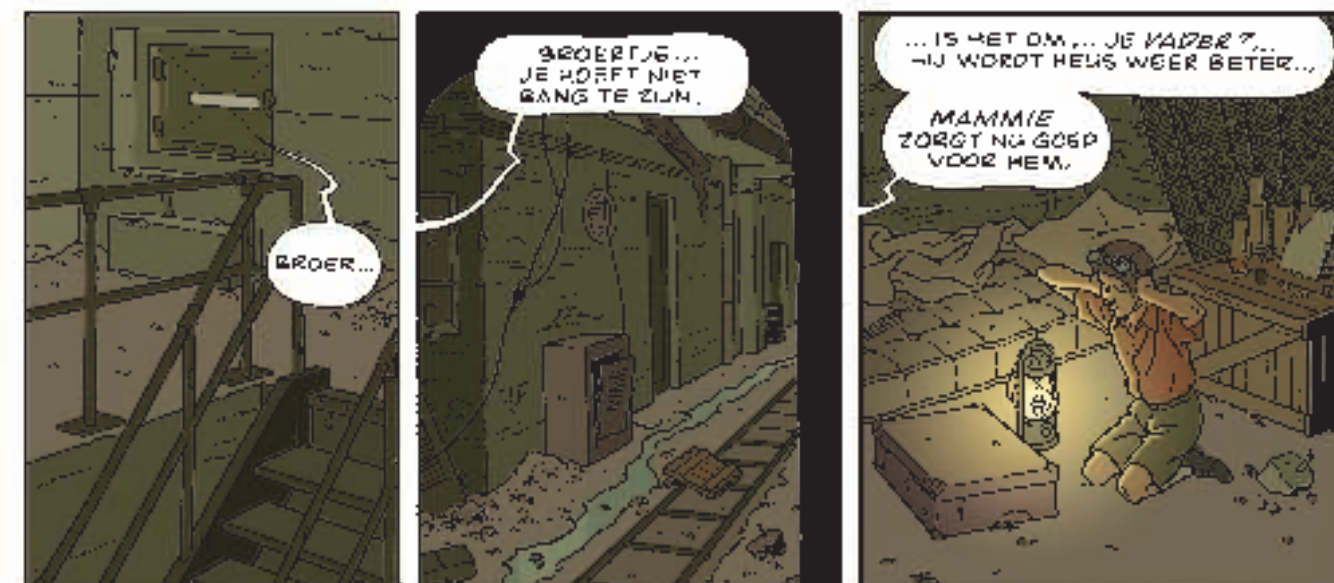
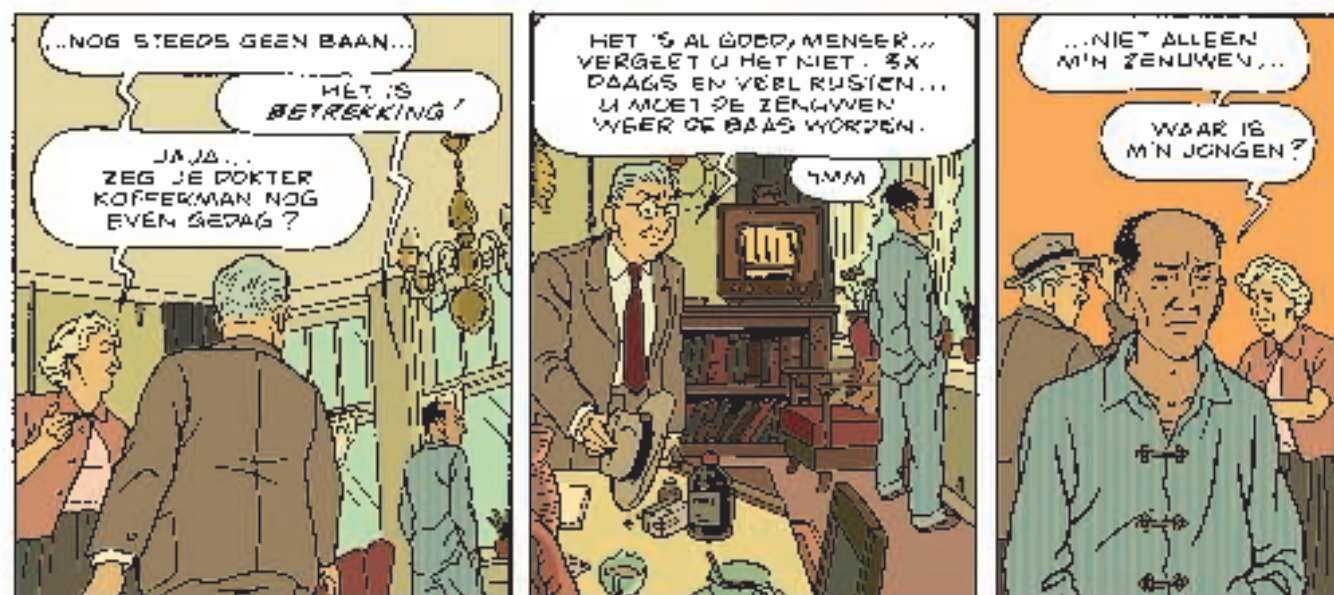
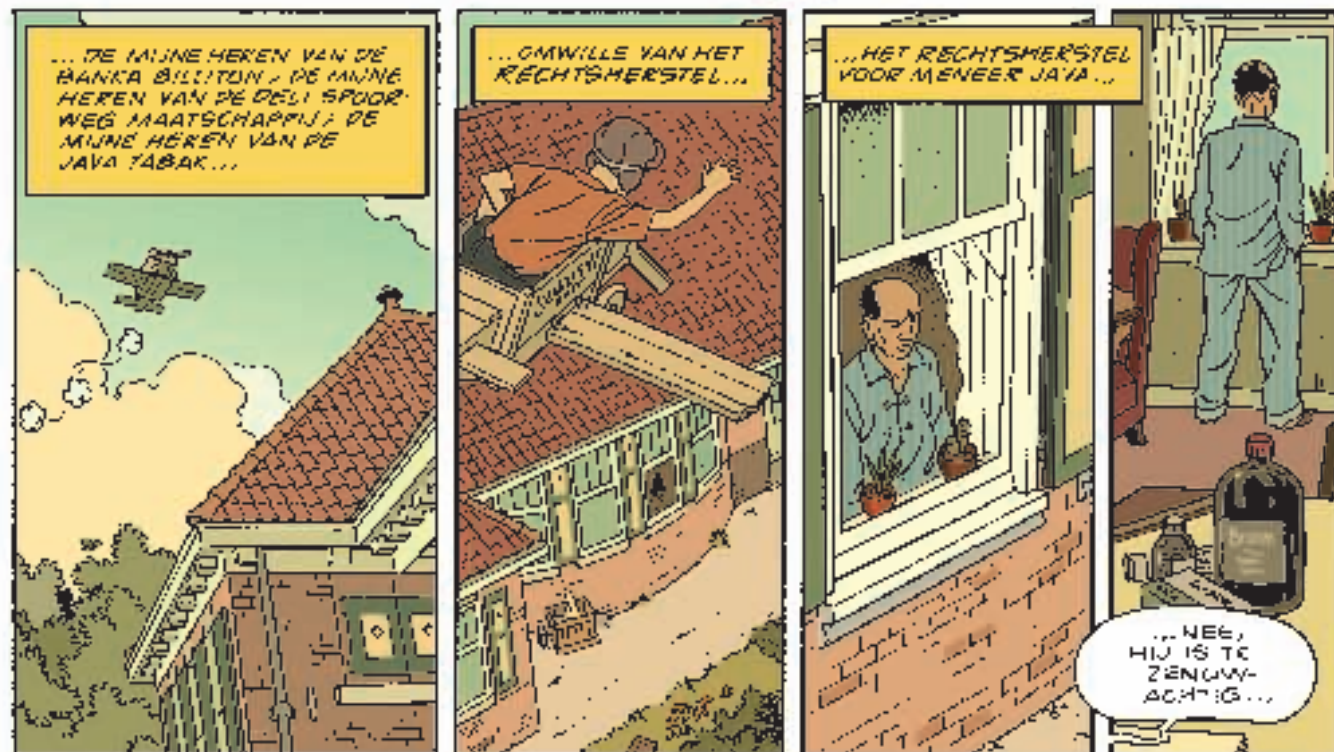
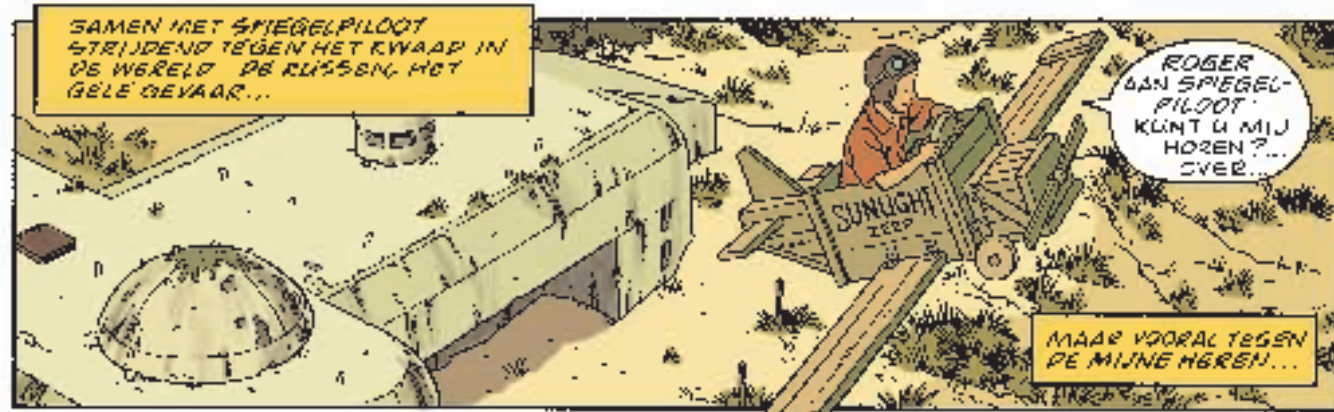
ZE WILLEN
ALLEEN MET
JE PRATEN.

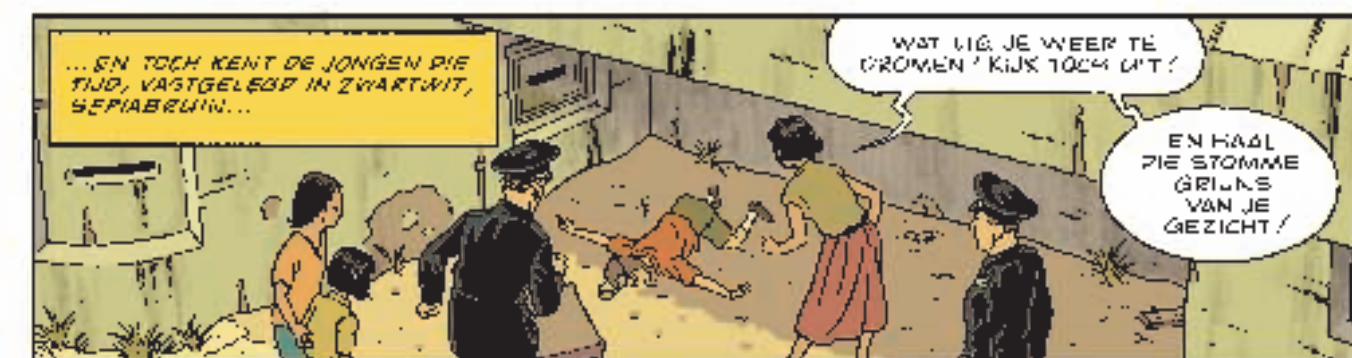

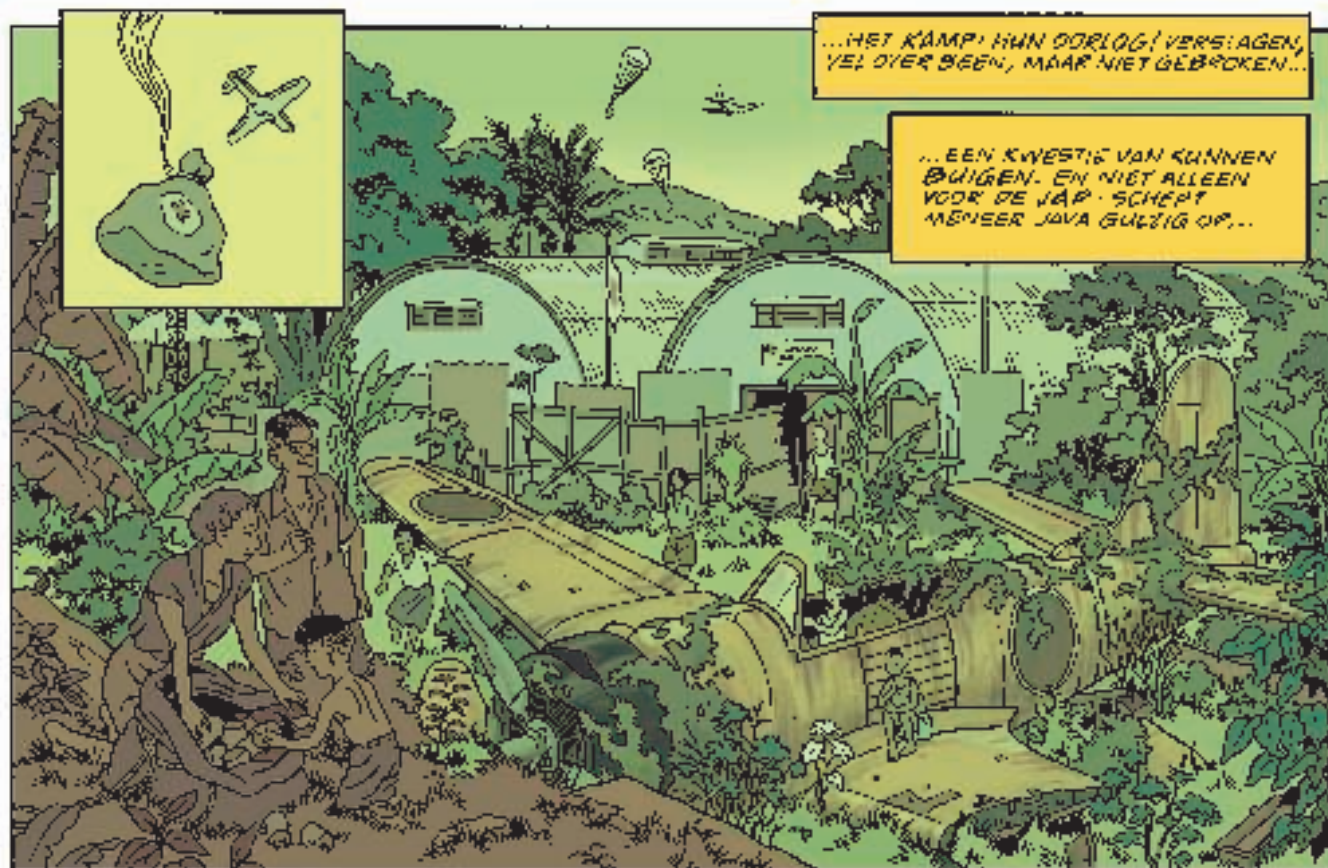
OF EEN NAAM DIE HEM
PAST EN MAAKT WIE HIJ
WERKELIJK IS...

DE REDDER
DES VADER-
LANDS.

...HET KAMP! HUN OORLOG! VERSLAGEN,
VEL OVER BEEN, MAAR NIET GEBROKEN...

...EEN KWESTIE VAN KUNNEN
BUIGEN. EN NIET ALLEEN
VOOR DE JAP. SCHEPT
MEERER JAVA GULZIG OP...

HAM, TAST TOE! DE JONGEN KAN ER
GEEN GENOEG VAN KRIJGEN: DE
CAPITULATIE (MOEILIK WOORD),
DE OPSTANDEN TOT IN HET
OPVANGKAMP...

...WAAR IEDEREEN VERLANGT
DE NAAR DE NIEUWE TIJD
DIE KOMEN ZOU...

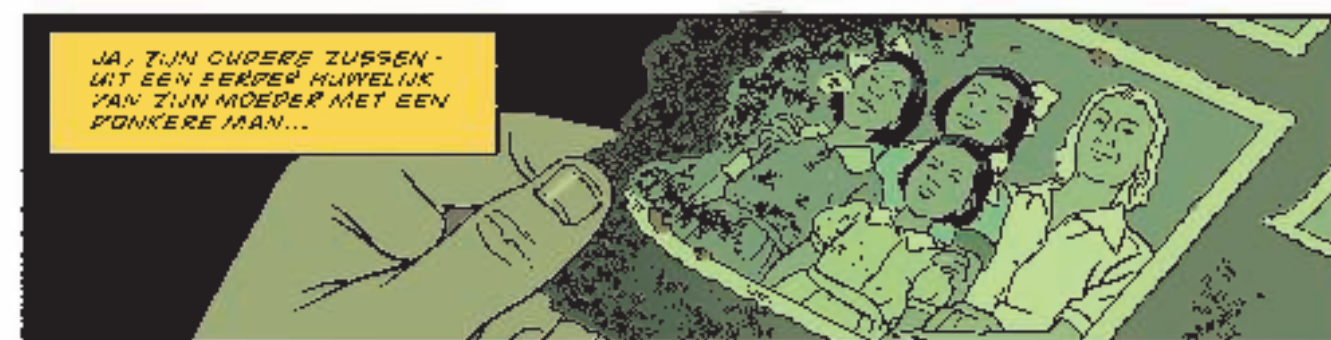
BALLON!

BALLON!
IK WIL...

JA ZEG!
JE WIL TOCH
AL EEN
VLAGGETJE?

NEE!

JA, TIJN OUDERE ZUSSEN -
UIT EEN EERDER HUWELIJK
VAN ZIJN MOEDER MET EEN
PONKERE MAN...

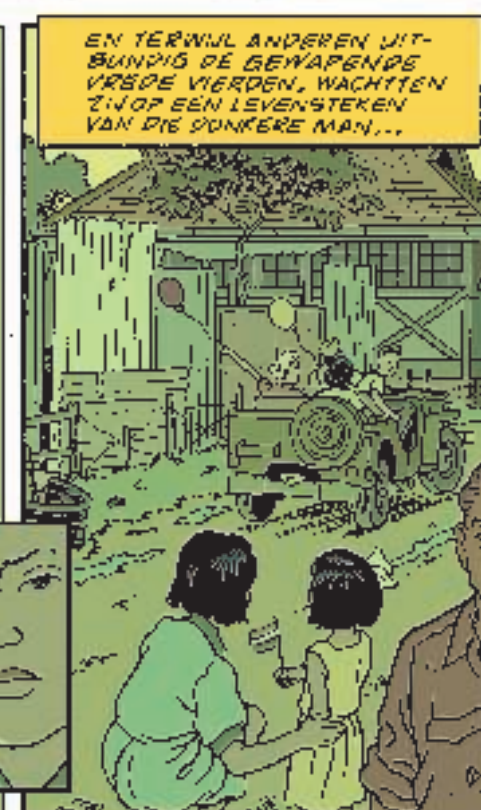

HELDINNEN WAREN HET!
ZE SLEPTEN MOEDER,
ZIEK VAN DE BERIBERI EN
GEDEEM, DE OORLOG DOOR...
VAN KAMP NAAR KAMP...

MOEDERS DOOR
HUN MOEDER.

DAAR
BALLONNEN!

EN TERWIJL ANDEREN UIT-
BUNDIG DE GEWAPENDE
VREDE VIERDEN, WACHTTEN
ZIJ OP EEN LEVENSTEKEN
VAN DIE PONKERE MAN...

LINKS: Adriaan van Dis met zijn tekendoos (1952).

MIDDEN: Adriaans vader, Victor Justin Mulder, in de woonkamer van het Koloniehuis in Bergen aan Zee, waar de familie tien jaar woonde. De radio keert meermalen terug in de strip.

ONDER: Bergen aan Zee in de jaren vijftig. Het dorpsgezicht op pagina 57 is gebaseerd op deze foto.

En klein gedeelte van m'n boulevard.

*Vick Mulder - Nady -
Vicky - Sonja*

BOVEN: Vader Mulder, Moeder Van Dis en haar drie dochters Nady (vernoemd naar haar inheemse grootmoeder Nadigama), Sonja en Vicky. In de roman *Familieziek* worden ze doorgaans 'de meisjes' genoemd, of Grote zus, Middel zus en Kleine zus. In *Indische Duinen* heten ze respectievelijk Jana, Ada en Saskia. Foto gemaakt voor de geboorte van Adriaan.

MIDDEN: Van Dis' moeder, Maria van Dis, in het Koloniehuis (1952).

RECHTSONDER: Maria van Dis met Sonja bij het vrachtschip Katingo, dat in december 1954 schipbreuk leed voor de kust van Bergen aan Zee. Van Dis verwerkte dit in een verhaal voor de roman *Familieziek*. Het schip komt ook terug in Van Dongens voorstudie op pagina 135.

DEZE PAGINA EN RECHTSBOVEN:

Voorstudies voor *Morotai*, het repatriantenverhaal waar Van Dongen aan had gewerkt voor hij aan *Familieziek* begon. De titel verwijst naar een eiland in Noordoost-Indonesië waar Van Dongens moeder met haar moeder en twee zussen na de oorlog anderhalf jaar verbleef in een kamp voor evacués.

Van Dongen heeft het beeld van spelende kinderen rond een bunker ook gebruikt in *Familieziek*. In de roman komen oorspronkelijk geen bunkers voor, maar ze spelen wel een grote rol in *Indische Duinen* en *Leeftocht* – ook bronnen voor Peter van Dongen. Toen Van Dis de tekening zag herkende hij het beeld meteen. Tussen Bergen aan Zee en Schoorl stonden tientallen bunkers waar de kinderen fikkies stookten en helden waren van het kleuterverzet.

RECHTS: Een voorstudie voor *Familieziek* uit 2008.

